

УДК 336:330.341.4

Руцишин Н. М.

Львівський торговельно-економічний університет

ФУНКЦІОНАЛЬНО-СТРУКТУРНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ТА НАПРЯМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПОТЕНЦІАЛУ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СТРУКТУРНОЇ ПЕРЕБУДОВИ ЕКОНОМІКИ

У статті досліджено функціонально-структурні характеристики потенціалу банківської системи та напрямів його реалізації в забезпеченні структурної перебудови економіки. Проведено теоретико-концептуальний аналіз взаємодії банківської системи, реального сектору та внутрішнього споживчого ринку. Узагальнено чинники, що перешкоджають активізації тривалого кредитування підприємств. Визначено етапи структурної перебудови економіки. Охарактеризовано основні функції банківської системи за класичним та інноваційним підходом. Розроблено концептуальну модель взаємовідносин функціонування банківської системи, розвитку реального сектору та внутрішнього споживчого ринку. Побудовано матрицю структурної перебудови економіки в контексті впливу банківської системи на структурні зміни, зрушення та реформи.

Ключові слова: банківська система, функції, потенціал банківської системи, структурні зміни, структурне реформування економіки, структурна перебудова.

Постановка проблеми. Національні банківські системи зазнають сьогодні значних трансформацій, обумовлених глобальною нестабільністю та кризовими явищами на фінансових ринках. Чинники соціально-економічного та геополітичного середовища, особливо в умовах українських реалій, тільки посилюють деструктивні зміни, що актуалізує питання забезпечення фінансовими ресурсами економічного зростання країн та регіонів. Роль банківської системи у розвитку національної економіки важко переоцінити, адже як класики економічної думки, так і сучасні дослідники розглядають її не лише як джерело екстенсивного зростання економіки шляхом трансформації залученого від населення і корпоративного сектору капіталу у довгостроковий інвестиційний ресурс, а також як рушій структурних зрушень та реформ, тобто інтенсивного шляху розвитку. Однак відстежування цих взаємозв'язків, їх оцінювання та обґрунтування ускладнюється багатоглибкістю відносин банківського, реального і споживчого секторів, методологічними прогалинами у їх дослідженні та, що важливо, присутністю лагової (віддаленої) реакції економіки на ті чи інші зміни в банківській системі, динаміку показників її розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Ідея дослідження залежності макроекономічного зростання від поступу банківської системи, її потенціалу у забезпеченні приросту національного доходу шляхом ефективного інвестування належить засновнику еволюційної економічної теорії Й. Шумпетеру, котрий ще на початку ХХ ст. заклав основи динамічної концепції зростання. Серед вітчизняних науковців, які досліджували теоретичні аспекти структурних змін та шляхи реформування галузевої національної економіки слід відзначити праці О. Клімової [1], А. Васіної [2], В. Паппа [3], В. Волинець [4], О. Мульської [5], Т. Васильців, Р. Лупака [6; 7]. Напрями трансформації банківської системи у своїх дослідженнях зазначали Іващук І. та Іващук О. [8], Чайковський Я. [9], Карчева Г. [10], Іршак О., Лещук І. [11], Луцків О. [12], Дзюблук О. [13].

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Загалом, дані дослідження на високому науковому рівні обґрунтували роль та місце банківської системи України у реалізації національних економічних інтересів. Проте мало висвітленим залишалися питання пов'язані

з визначенням напрямів реалізації потенціалу банківського кредитування в умовах структурних змін та реформування економіки України.

Мета статті. Головною метою цієї роботи є дослідження функціонально-структурних характеристик потенціалу банківської системи та напрямів його реалізації в забезпеченні структурної перебудови економіки.

Виклад основного матеріалу. Взаємодія банківської системи з реальним сектором економіки та внутрішнім споживчим ринком передбачає складну систему відносин щодо залучення, збереження, нагромадження та перерозподілу активів населення і корпоративного сегменту. Характер цих зв'язків залежить від розвинутості і стійкості банківської системи, рівня попиту та пропозиції на фінансових ринках, галузевої структури економіки і загального економічного розвитку території. Особливого значення набуває проблема збалансованості відносин банківської системи і реального сектору економіки, адже у багатьох країнах просто відсутні механізми регулювання напрямів і темпів їх розвитку, що призводить до виникнення неузгодженості інтересів банків і підприємств. В основі узгодження зазначених сегментів економіки лежить співвідношення між їх можливостями і потребами. Так, в країнах, що розвиваються, у тому числі в Україні, спостерігається обмеженість використання окремих банківських послуг – як з боку споживчого ринку, так і реального сектору. Домінує касове і розрахункове обслуговування, однак послуги з кредитування споживаються обмежено (найбільш популярним залишається разове кредитування і кредитні лінії). Чинники, що перешкоджають активізації тривалого кредитування підприємств, пов'язані переважно із:

- низьким значенням нормативу довгострокової ліквідності банку, що не дозволяє комерційним банкам наращувати обсяги довгострокового кредитування при досягнутому рівні власних коштів і сформованій структурі пасивів;

- відсутністю системи гнучких податкових пільг для банків, що інвестують кошти на довгостроковій основі в розвиток реального сектору, зокрема у виробництво;

- недостатністю державних гарантій за важливими кредитними проектами;

- нерозвиненістю практики рефінансування центральним банком комерційних банків під кредити реальному сектору;

– загальною низькою довірою до банківської системи з боку населення і корпоративного сегменту.

Акцентуючи увагу на останньому чиннику, варто зазначити, що криза довіри до діяльності банків властива багатьом нестабільним економікам. Яскравим прикладом впливу цього чинника є коливання обсягів заощаджень фізичних осіб. Динаміка заощаджень населення змінюється також під дією важливих соціально-демографічних та економічних детермінант, зокрема політики доходів та рівня життя. У цьому контексті важливу роль відіграє діяльність центрального банку щодо забезпечення фінансової стабільності, підвищення іміджу і довіри населення та бізнесу до банківської системи. Інструментами у вирішенні таких завдань мають бути чітка і зрозуміла монетарна політика, послідовна лінія валютно-курсного регулювання, ефективна інституційна підтримка комерційних банків шляхом встановлення нормативів регулювання їх діяльності, ведення відповідного нагляду та контролю. Таким чином, центральні банки можуть коригувати економічні дисбаланси та девіації, регулювати попит і пропозиції на фінансових ринках, впливати на інші функціонально-структурні трансформації фінансового посередництва.

Загалом, гармонізація відносин між секторами полягає у забезпеченні економічного зростання реального сегменту, підвищенні добробуту населення, зміцненні та стабілізації банківської системи за активної позиції центрального банку, уряду та інших інституцій, відповідальних за регулювання цих відносин. Особливу роль у цих процесах відіграє інституційний діалог і партнерство, прикладом чого може бути узгодження цілей програм і стратегій розвитку національної (регіональної) економіки, реального сектору або окремих його галузей із пріоритетами розвитку банківської системи країни з передбаченням можливостей фінансування зазначених цілей.

Враховуючи проведений теоретико-концептуальний аналіз взаємодії банківської системи, реального сектору та внутрішнього споживчого ринку, на рис. 1 представлена архітектура банкоцентричної моделі згаданих фінансово-економічних відносин та зв'язків, а також їх вплив на структурні трансформації економіки.

Потенціал банківської системи в забезпеченні структурного реформування економіки залежить від сукупності зовнішніх та внутрішніх чинників, котрі можуть бути одночасно і стимулами, і обмеженнями у процесі реалізації цього потенціалу. Зовнішніми чинниками, що впливають на характер взаємодії банківського та реального секторів і формують відповідне макро- та мегасередовище, є:

- 1) коливання кон'юнктури світових фінансових і сировинних ринків;
- 2) формування системних ризиків на глобальному рівні внаслідок міграції фінансового капіталу;
- 3) коливання кон'юнктури світових фінансових і сировинних ринків;
- 4) формування системних ризиків на глобальному рівні внаслідок міграції фінансового капіталу;
- 5) характер фіскальної політики, що визначає доступність банківських ресурсів в частині їх вартості для підприємств та фізичних осіб;
- 6) якість інституційного та інфраструктурного середовища, рівень інформаційно-аналітичного забезпечення банківської системи, розвинутість інших складових зовнішнього середовища;
- 7) цифровізація економіки, запровадження нових фінансових технологій та інструментів;

8) наявність зовнішнього фінансування банківського сектору та інших галузей економіки країн-реципієнтів;

9) інтеграційні тенденції, пов'язані з входженням національних банківських систем у міжнародний простір, збільшенням інформаційної відкритості банків та звуженням фінансового суверенітету країн.

Водночас, до внутрішніх чинників, які детермінують відносини між досліджуваними секторами, належать:

- 1) рівень рентабельності підприємств реального сектору;
- 2) циклічність розвитку галузей матеріального виробництва, що визначає ділову активність у цих галузях;
- 3) рівень кредитоспроможності позичальників і, як наслідок, ризики кредитування;
- 4) забезпеченість комерційних банків довготерміновими ресурсами;
- 5) наявність високоефективних інвестиційних проектів в реальному секторі.

Ще одним важливим чинником впливу є глобальний інноваційно-технологічний розвиток країн, їх орієнтація на інноватизацію усіх сфер економіки з метою переходу на новий технологічний уклад та запровадження оптимальної галузевої структури. Ці тренди проявляються і в банківській сфері, викликаючи значний науковий та практичний інтерес, широкий дискурс з приводу сутності банківської інновації.

Перехід на новий рівень сприйняття банківської системи обумовлює необхідність актуалізації функцій, що виконуються банківськими установами, в руслі забезпечення структурних змін та зрушень національної економіки.

У ринковій економіці основні функції комерційних банків зводяться до перерозподілу фінансових ресурсів та здійснення платежів. Водночас, регуляторно-наглядова діяльність є прерогативою центральних банків. Чимало наукових праць конкретизують базові функції банківської системи і безпосередньо або опосередковано розглядають структурні ефекти від їх реалізації. Для прикладу, створення платіжних засобів та регулювання грошової маси центральними та комерційними банками стимулює зрушення у сфері споживчого попиту, пожевлення внутрішнього виробництва, підтримку процесів імпортозаміщення і зменшення імпортої залежності, що, безумовно, забезпечує підвищення національної економічної безпеки. У свою чергу, курсова стабілізація національної грошової одиниці, як ще одна базова функція банківської системи, сприяє зростанню сегменту розрахунків у національній валюті та зміцненню національної грошової одиниці. А це впливає на загальну стабільність економіки, її інвестиційну привабливість для зовнішніх та внутрішніх інвесторів. Не менш важливим напрямом роботи банківської системи є регулювання інфляційних процесів, адже виконання цієї функції дозволяє забезпечити динаміку рівня купівельної спроможності населення, національного доходу і вартості національної грошової одиниці. Українські реалії свідчать про слабку позицію вітчизняної банківської системи у реалізації антиінфляційної функції, що є одним із прикладів економічних девіацій в сучасних ринкових умовах.

Посилення позицій банківського сегменту є, у першу чергу, проблемою країн, що розвиваються, вразливих до макроекономічних шоків і потре-

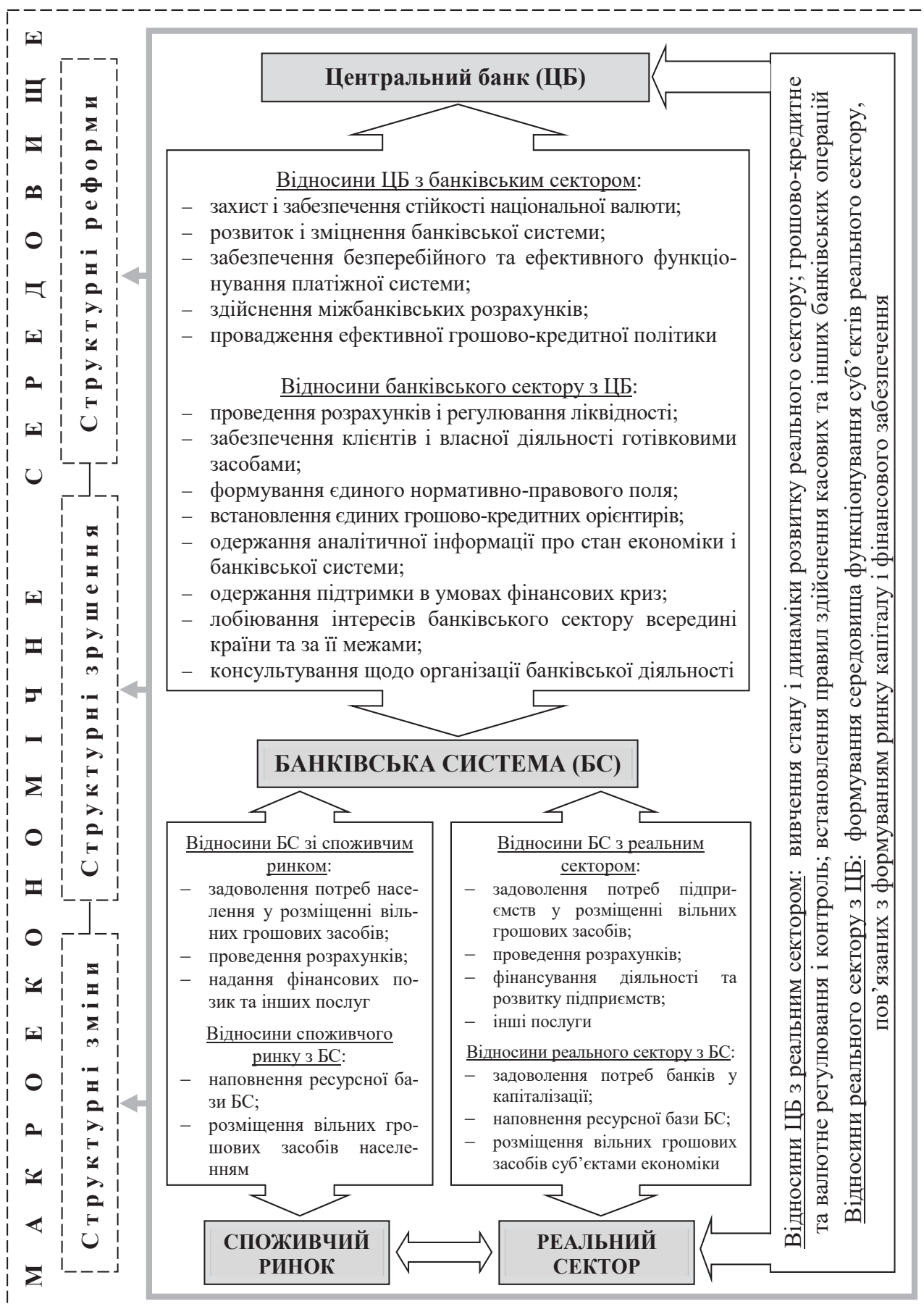

Рис. 1. Концептуальна модель взаємовідносин функціонування банківської системи, розвитку реального сектору та внутрішнього споживчого ринку

Джерело: авторська розробка

сінь. Це підтверджують дослідження Г. Карчевої та А. Сириці, які зазначають, що сьогодні, в умовах гострої девальвації грошової одиниці України, особливої актуальності набуває питання забезпечення достатнього рівня валютної безпеки країни, одним із головних інструментів досягнення якої вважається достатній розмір міжнародних резервів за мінімального ризику їх втрати [12, с. 33]. Більшість європейських країн, у тому числі Україна, ідуть шляхом делегування цієї функції виключно центральному банку, котрі уповноважені самостійно приймати рішення щодо структури, розмірів та напрямів використання міжнародних резервів. Однак у багатьох випадках така модель є неефективною в силу дії різних дестабілізаційних чинників зовнішнього середовища. Альтернативою у цій ситуації є модель змішаного володіння міжнародними резервами, що дозволяє диверсифікувати й оптимізувати напрями їх використання, суттєво зменшити дисбаланси соціально-економічного розвитку.

На рівні комерційних банків зміцнення фінансової безпеки можливе шляхом збільшення їх статутних фондів за допомогою різних схем рекапіталізації. Це забезпечує зрушення у показниках прибутковості банків, сприяє розвитку їх інвестиційної діяльності, розширює можливості для запровадження інноваційних технологій. Більше того, посилення капіталу комерційних банків створює ресурс для кредитування підприємств і населення, а це дає поштовх для розвитку підприємництва, збільшення кількості робочих місць, покращення індикаторів рівня життя населення.

Ще одним функціональним напрямом банківської системи, пов'язаним із гарантуванням фінансової безпеки держави, є управління державним боргом. З досвіду провідних країн світу відомо, що контроль за внутрішніми та зовнішніми борговими зобов'язаннями держави здійснює або структурний підрозділ уповноваженого органу влади, або самостійне боргове бюро (агентство). Роль центральних банків у цій системі відносин полягає у здійсненні емісії грошей, наданні прямих кредитів уряду, залученні внутрішніх державних позик для покриття дефіциту державного бюджету, а також консультування центральних органів влади щодо графіка випуску цінних паперів і погашення боргових зобов'язань держави. Важливим при цьому є аналіз їх впливу на стан банківської системи, міжсекторальний перерозподіл ресурсів та зміни у макроекономічних показниках, зокрема ВВП.

Загалом, перелічені базові функції банківської системи спрямовані на реалізацію її антикризового потенціалу, забезпечення стабілізації та безпеки національної економіки. Однак для переходу на стрімкий економічний розвиток, в основі якого лежать глибокі структурні реформи та соціальні зрушення, класичних функцій недостатньо. Назріла потреба у доповненні структурно-функціональної конфігурації банківської системи новими характеристиками. Нові функції досліджуваної сфери повинні формувати потенціал економічного зростання, а сама банківська система має перебудуватись із посередницько-обслуговувального елемента сучасної ринкової економіки на сформуючий сегмент, здатний забезпечити реальні структурні трансформації.

Науковий інтерес до визначення нової ролі та значення банківської системи в макроекономічному розвитку за останні роки відчутно активізувався.

Серед ключових функцій варто виділити стимулювання інноваційних механізмів розвитку реального сектору шляхом активної участі комер-

ційних банків в інноваційно-промислових кластерах, хабах, інкубаційних утвореннях та акселераційних програмах розвитку (для старт-ап та спін-оф бізнес-моделей), що є новітніми майданчиками економічного росту, надання інноваційних фінансових послуг (дистанційне банківське обслуговування, інноваційний лізинг, нові фінансові технології). Важливою при цьому є цільова фінансова підтримка банківським сектором (шляхом кредитування, інвестування, безрегресного факторингу або через інші форми фінансування) галузей економіки, які мають високий потенціал зростання, а також окремих інноваційних проєктів (проєктне фінансування), де банк виступає не просто інвестором, а стратегічним партнером.

Така активність банківської системи здатна забезпечити розвиток галузей – драйверів економіки (для прикладу, машинобудування, АПК, будівництво, транспорт, сфера ІКТ тощо) і, як наслідок, зміну галузево-секторальної структури, зростання частки інноваційно активних підприємств, зрушення у показниках продуктивності праці та інші трансформації.

В епоху тотальної цифровізації актуалізується ще одна важлива функція банківської системи, пов'язана з імплементацією сучасних цифрових технологій та інструментів. У передових країнах світу широкі можливості для доступу малого та середнього бізнесу до банківських ресурсів без додаткових гарантій та застав надають різноманітні он-лайн платформи і мережі (наприклад, факторингові хаби), цифрові додатки та нові технологічні рішення. Подібні ініціативи забезпечують якісні структурні зрушення у банківському обслуговуванні корпоративного сегменту та фізичних осіб, а також створюють сприятливі умови для розвитку цифрової економіки.

Варто підкреслити зростаючу роль банків як суб'єктів первинного фінансового моніторингу на етапі мінімізації ризиків несплати податків та відмивання незаконно одержаних коштів. Йдеться про участь банківської системи у процесах дегінізації, деофшоризації і демонополізації економіки. Реалізація функції запобігання та протидії легалізації суб'єктами господарювання незаконних доходів сприяє зменшенню обсягів злочинних операцій з криптовалютою, операцій з використанням офшорних юрисдикцій, фіктивних товарних операцій та інших сумнівних схем. Такі прояви господарської діяльності вважаються економічними девіаціями, оскільки порушують суспільні інтереси, правила та законодавчі норми, тим самим формуючи загрози фінансовій безпеці держави. Відновлення ринкової рівноваги у секторальному та просторовому аспектах може бути результатом протистояння банківської системи ключовим економічним девіаціям та деприваціям.

Серед національних економічних інтересів, які опосередковано втілює банківський сектор, вагоме місце займає сприяння соціально-економічній макроінтеграції та конвергенції. Така функція дозволяє забезпечити зміни в напрямку інтеграції до єдиного міжнародного, зокрема європейського, ринку, а також пришвидшує адаптацію країни до вступу в інтеграційні утворення (ЄС і т.д.). При цьому може виникати загроза обмеження національного фінансового суверенітету, оскільки подібні утворення запроваджують і підтримують єдину фінансову політику країн-учасниць, нав'язуючи їм конкретні механізми розв'язання економічних проблем. Оптимальним рішенням тут є пошук балансу між національними та інтеграційними інтересами.

Глибина структурних трансформацій економіки

min *max*

<i>min</i>	Структурні зміни	Структурні зрушення	Структурні реформи
Регулювання грошової маси	Створення нових платіжних засобів	Зрушення у сфері споживчого попиту	Розвиток імпортозамінного внутрішнього виробництва
Розрахунково-касове та міжбанківське обслуговування	Зміни у структурі розрахункових і міжбанківських операцій	Трансформації у сегменті банківського посередництва	Перебудова банківського сектору
Курсова стабілізація національної грошової одиниці	Зміна частки розрахунків у національній валюті	Вирівнювання диспропорцій на валютних ринках	Активізація зовнішньоекономічної діяльності
Регулювання інфляційних процесів	Динаміка купівельної спроможності і національного доходу	Оптимізація показників рівня і якості життя	Формування макроекономічної стабільності
Зміцнення ресурсної бази банків	Диверсифікація структури банківського капіталу	Зрушення у показниках прибутковості банків	Розвиток інвестиційного сегменту банківської діяльності
Регулювання міжнародних резервів	Структурні зміни в розмірах міжнародних резервів	Вирівнювання дисбалансів економічного розвитку	Забезпечення валютно-фінансової безпеки
Управління державним боргом	Вирівнювання дефіциту бюджету та зобов'язань держави	Реструктуризація державного боргу	Трансформації у макроекономічних показниках
Протидія незаконним та шкідливим практикам	Зміни в обсягах операцій з використанням незаконних схем	Попередження податкових та інших фінансових втрат	Оптимізація рівня тіньової економіки
Подолання економічних девіацій і депривацій	Становлення прозорості, законності, чесної конкуренції	Забезпечення якості фінансового законодавства	Відновлення секторально-просторової рівноваги
Цільова підтримка пріоритетних галузей економіки	Модернізація виробництв, розширення ринків збуту	Міжсекторальний перерозподіл ресурсів	Галузево-секторальна перебудова економіки
Підвищення іміджу і довіри до банківської системи	Зміни в структурі заощаджень населення й інших операцій	Зрушення у рівні капіталізації комерційних банків	Зміцнення міжнародного іміджу країни та її фінсектору
Розвиток фінансової інклюзії	Диверсифікація структури споживачів послуг банків	Розширення доступу до послуг, запровадження нових рішень	Перебудова банківського сектору
Сприяння соціально-економічній макроінтеграції	Конвергенція соціально-економічних показників	Адаптація країни до вступу в інтеграційні об'єднання	Утворення спільного економічного простору
Імплементация цифрових технологій	Доступність цифрових технологій та інструментів банків	Цифровізація господарської діяльності	Інтеграція у міжнародний цифровий ринок
Стимулювання інноваційних механізмів розвитку	Зміна частки інноваційно активних підприємств	Створення нових секторів та галузей	Формування інноваційно орієнтованої економіки
<i>max</i>			

Ступінь інноваційності функціональних напрямів банківської системи

Рис. 2. Матриця структурної перебудови економіки в контексті впливу банківської системи на структурні зміни, зрушення та реформи

Джерело: авторська розробка

Будь-які амбітні цілі та заходи можуть не виправдати очікувань, якщо не зміцнювати імідж і довіру населення та бізнесу до банківської сфери. Так, шляхом налагодження повноцінної системи страхування вкладів, гарантування захисту прав споживачів, підвищення надійності та стабільності комерційних банків цілком реально забезпечити прогресивні зміни в структурі заощаджень населення та операцій юридичних осіб. Додатковим напрямом зміцнення довіри до банківської системи видається розвиток фінансової інклюзії, тобто вирівнювання доступу різних груп населення та економічних суб'єктів до послуг банків. Невід'ємним елементом такої інклюзії є фінансова обізнаність та освіта з метою поширення використання банківських послуг серед усіх учасників ринку. Способами розширення доступу суб'єктів малого та середнього бізнесу до банківського кредиту на придбання ними нерухомості чи обладнання і здійснення діяльності у межах відповідної території можуть бути:

- надання органами місцевого самоврядування гарантій за залученими у національній валюті банківськими кредитами;
- запровадження механізму відшкодування частини відсоткової ставки;
- інші форми співфінансування та співучасті.

Ступінь досягнення цілей розвитку банківської системи та рівень реалізації нею базових та нових функцій слід розглядати крізь призму структурної перебудови, яку ця система здатна забезпечити. Структурні трансформації можна оцінювати позитивно або негативно. Вектор оцінки залежить від того, у якому напрямку вони відбуваються. Важливою при цьому є також глибина структурної перебудови – від мінімальних структурних змін до якісних зрушень та системних реформ. Аналіз сучасних функціонально-структурних характеристик банківської системи дозволив побудувати деталізовану матрицю структурної перебудови економіки в контексті впливу банківської сфери на структурні зміни, зрушення та реформи (рис. 2).

Такий аналіз може слугувати основою вироблення ефективних управлінських рішень та ініціатив в напрямку зміцнення і стабілізації банківської системи, зростання конкурентоспроможності національних економік. Зазначений підхід може бути також ключем до вирішення головного завдання багатьох інтеграційних об'єднань (зокрема ЄС) – подолання розбалансувань і структурних дивергенцій господарств у країнах-членах для реалізації цілей політики згуртованості, тобто спільного економічного зростання.

Висновки і пропозиції. Загалом, проведений теоретико-методологічний аналіз функціонально-структурних характеристик та напрямів реалізації потенціалу банківської системи в забезпеченні структурної перебудови економіки свідчить про складну конфігурацію відносин і зв'язків банківського сектору, реального сектору та внутрішнього споживчого ринку в умовах впливу різних чинників внутрішнього та зовнішнього середовища. Відтак, відстеження і прогнозування стану та ключових тенденцій розвитку макроекономічної системи в структурно-просторовому і галузевому аспектах мають ґрунтуватися на аналізі причинно-наслідкових зв'язків соціально-економічного розвитку та потенціалу банківської системи у його забезпеченні. Напрямок і сила цих зв'язків у значній мірі залежать від рівня та циклу розвитку економічної системи, її стійкості до кризових явищ і глобальних потрясінь, ступеня зрілості самого банківського сектору та ролі, яку він виконує у конкретній економічній системі. Таким чином, настав новий етап в еволюції банківської сфери, для якого властиве посилення державної підтримки і регулювання, розширення фінансової інклюзії, орієнтація на цільове фінансування пріоритетних галузей економіки (галузева селекція), особливо зосереджених на інноваційному розвитку і технологічній модернізації, що в результаті має забезпечити вирівнювання структурних дисбалансів і перебудову економіки.

Список використаних джерел:

1. Клімова О. І. Структурні зміни в економіці: основні поняття та види. *Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки*. 2009. № 1(24). С. 60–65.
2. Васіна А. Ю. Структурне реформування національної економіки: методологічні та інституційні аспекти: монографія. Тернопіль: Екон. думка ТНЕУ, 2017. 392 с.
3. Пап В. В. Структурна трансформація економіки України у контексті євроінтеграційних процесів. *Регіональна економіка*. 2008. № 1. С. 23–31.
4. Волинець В. В. Шляхи удосконалення галузевої структури економіки країни. *Економіка та держава*. 2006. № 8. С. 32–34.
5. Мульська О. П. Оцінка ринку праці Львівської області у контексті зовнішньої трудової міграції. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки»*. 2015. Вип. 10(3). С. 26–30.
6. Васильців Т. Г., Лупак Р. Л., Штець Т. Ф. Обґрунтування стратегічних напрямів, цілей та заходів державної політики реалізації потенціалу ІТ-сектору економіки України. *Підприємництво і торгівля*. 2018. Вип. 23. С. 56–63.
7. Васильців Т. Г., Шехлович А. М., Васильців В. Г. Фінансово-економічні інструменти стимулювання розвитку ІТ-сфери України. *Економічний дискурс*. 2017. № 4. С. 128–136.
8. Іващук І., Іващук О. Напрями трансформації вітчизняної банківської системи в умовах глобальних дисбалансів. *Українська наука: минуле, сучасне, майбутнє*. 2011. Вип. 16. С. 99–109.
9. Чайковський Я. І. Проблеми та напрями підвищення ефективності функціонування банківської системи України. *Економічний аналіз*. 2016. Т. 23. № 1. С. 153–160.
10. Карчева Г. Т. Особливості становлення та розвитку банківської системи України. *Економіка і прогнозування*. 2005. № 2. С. 93–102.
11. Іршак О. С., Лещук І. Я. Сучасний стан кредитної діяльності банків та її вплив на розвиток реального сектору економіки. *Причорноморські економічні студії*. 2018. № 34. С. 145–149.
12. Луцків О. М. Особливості динаміки структурних зрушень в економіці регіонів України. *Регіональна економіка*. 2016. № 1. С. 39–50.
13. Дзюблюк О. Розвиток банківського сектору в умовах деформації світового фінансового простору. *Вісник Національного банку України*. 2011. № 10. С. 76–83.
14. Карчева А. Т., Сириця А. В. Роль міжнародних резервів у забезпеченні фінансової безпеки України. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*. 2015. Вип. 2. С. 33–37.

Руцишин Н. М.

Львовский торгово-экономический университет

ФУНКЦИОНАЛЬНО-СТРУКТУРНЫЕ ХАРАКТЕРИСТИКИ И НАПРАВЛЕНИЯ РЕАЛИЗАЦИИ ПОТЕНЦИАЛА БАНКОВСКОЙ СИСТЕМЫ В ОБЕСПЕЧЕНИИ СТРУКТУРНОЙ ПЕРЕСТРОЙКИ ЭКОНОМИКИ

Резюме

В статье исследованы функционально-структурные характеристики потенциала банковской системы и направления его реализации в обеспечении структурной перестройки экономики. Проведен теоретико-концептуальный анализ взаимодействия банковской системы, реального сектора и внутреннего потребительского рынка. Обобщены факторы, которые препятствуют активизации длительного кредитования предприятий. Определены этапы структурной перестройки экономики. Охарактеризованы основные функции банковской системы за классическим и инновационным подходом. Разработана концептуальная модель взаимоотношений функционирования банковской системы, развития реального сектора и внутреннего потребительского рынка. Построена матрица структурной перестройки экономики в контексте влияния банковской системы на структурные изменения, сдвиги и реформы.

Ключевые слова: банковская система, функции, потенциал банковской системы, структурные изменения, структурное реформирование экономики, структурная перестройка.

Rushchyshyn N. M.

Lviv University of Trade and Economics

FUNCTIONAL AND STRUCTURAL CHARACTERISTICS AND DIRECTIONS OF THE REALIZATION POTENTIAL OF THE BANKING SYSTEM IN PROVIDING STRUCTURAL INTERRUPTION

Summary

The functional and structural characteristics of the potential of the banking system and the directions of its implementation in ensuring the restructuring of the economy are investigated in the article. Theoretical and conceptual analysis of the interaction of the banking system, the real sector and the domestic consumer market. The factors that prevent the intensification of long-term lending to enterprises are summarized. The stages of structural restructuring of the economy are determined. Among them are structural changes, structural shifts and structural reforms. The main functions of the banking system according to the classical and innovative approach are described. In particular, among the most important new functions are: promotion of socio-economic macro integration and convergence, development of financial inclusion and consumer protection, implementation of digital technologies and tools, counteraction to tax evasion by business entities, stimulation of innovative (alternative) mechanisms of real sector development, targeted financial support for sectors with high growth potential, increasing public and business confidence in the banking system, overcoming economic deviations, strengthening financial security. A conceptual model of the relationship between the functioning of the banking system, the development of the real sector and the domestic consumer market has been developed. The matrix of structural restructuring of the economy in the context of the influence of the banking system on structural changes, shifts and reforms is constructed. It is concluded that the degree of achievement of the goals of the banking system and the level of implementation of its basic and new functions should be considered in the prism of structural adjustment, which this system is able to provide. Structural transformations can be assessed positively or negatively. It is summarized that vector evaluations depend on the direction in which they occur. The depth of structural adjustment is also important – from minimal structural changes to qualitative changes and systemic reforms.

Key words: banking system, functions, potential of the banking system, structural changes, structural reform of the economy, structural adjustment.